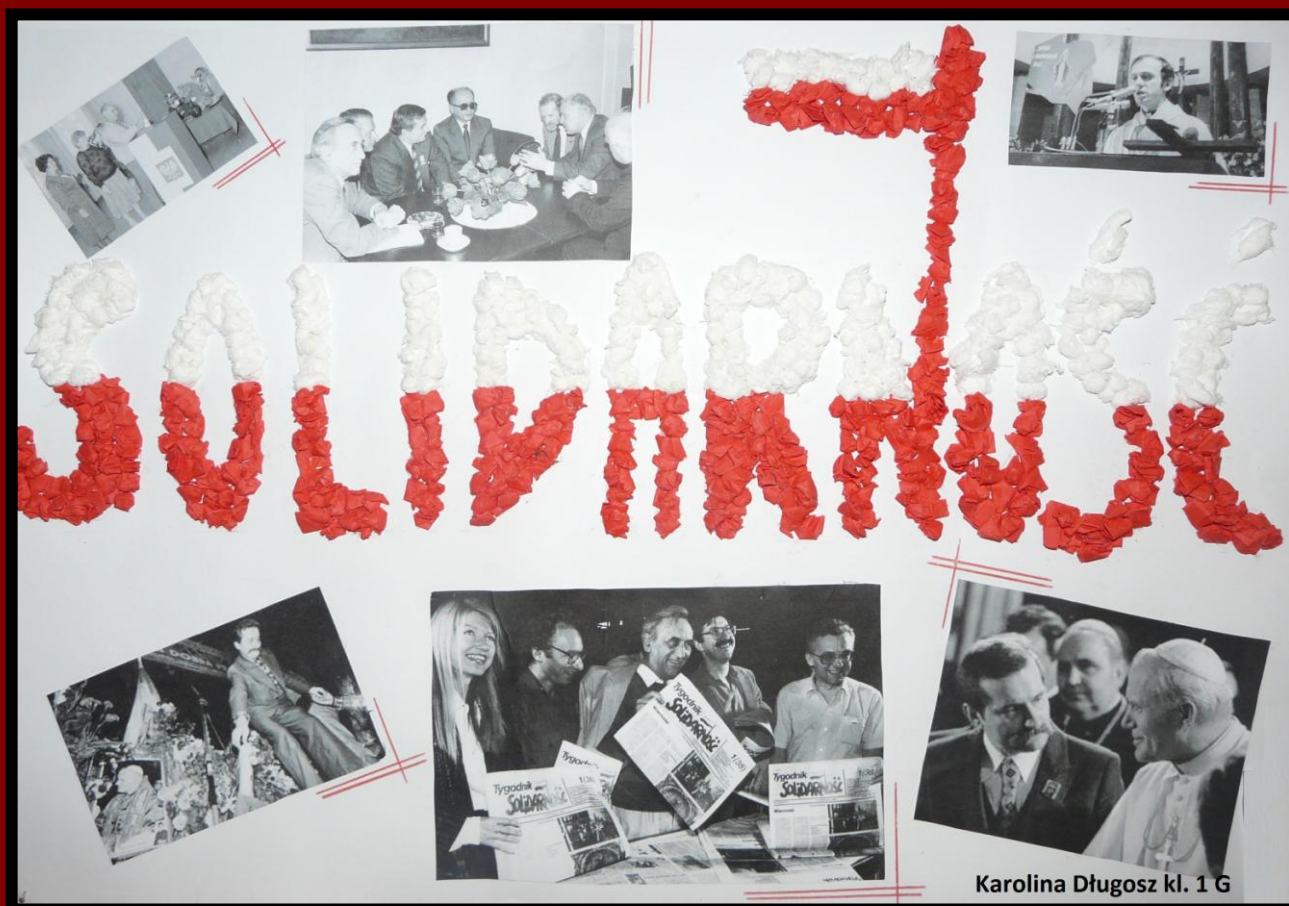

Lekcja Wolności

25. rocznica
wydarzeń 1989 roku

SOLIDARNOŚĆ

"Niech zstąpi Duch Twój
i odnowi oblicze Ziemi,
Tej Ziemi"

JAN PAWEŁ II

1. Ciepłota	1. Ciepłota	1. Ciepłota	1. Ciepłota
2. Ciepłota	2. Ciepłota	2. Ciepłota	2. Ciepłota
3. Ciepłota	3. Ciepłota	3. Ciepłota	3. Ciepłota
4. Ciepłota	4. Ciepłota	4. Ciepłota	4. Ciepłota
5. Ciepłota	5. Ciepłota	5. Ciepłota	5. Ciepłota
6. Ciepłota	6. Ciepłota	6. Ciepłota	6. Ciepłota
7. Ciepłota	7. Ciepłota	7. Ciepłota	7. Ciepłota
8. Ciepłota	8. Ciepłota	8. Ciepłota	8. Ciepłota
9. Ciepłota	9. Ciepłota	9. Ciepłota	9. Ciepłota
10. Ciepłota	10. Ciepłota	10. Ciepłota	10. Ciepłota
11. Ciepłota	11. Ciepłota	11. Ciepłota	11. Ciepłota
12. Ciepłota	12. Ciepłota	12. Ciepłota	12. Ciepłota
13. Ciepłota	13. Ciepłota	13. Ciepłota	13. Ciepłota
14. Ciepłota	14. Ciepłota	14. Ciepłota	14. Ciepłota
15. Ciepłota	15. Ciepłota	15. Ciepłota	15. Ciepłota
16. Ciepłota	16. Ciepłota	16. Ciepłota	16. Ciepłota
17. Ciepłota	17. Ciepłota	17. Ciepłota	17. Ciepłota
18. Ciepłota	18. Ciepłota	18. Ciepłota	18. Ciepłota
19. Ciepłota	19. Ciepłota	19. Ciepłota	19. Ciepłota
20. Ciepłota	20. Ciepłota	20. Ciepłota	20. Ciepłota
21. Ciepłota	21. Ciepłota	21. Ciepłota	21. Ciepłota
22. Ciepłota	22. Ciepłota	22. Ciepłota	22. Ciepłota
23. Ciepłota	23. Ciepłota	23. Ciepłota	23. Ciepłota
24. Ciepłota	24. Ciepłota	24. Ciepłota	24. Ciepłota
25. Ciepłota	25. Ciepłota	25. Ciepłota	25. Ciepłota
26. Ciepłota	26. Ciepłota	26. Ciepłota	26. Ciepłota
27. Ciepłota	27. Ciepłota	27. Ciepłota	27. Ciepłota
28. Ciepłota	28. Ciepłota	28. Ciepłota	28. Ciepłota
29. Ciepłota	29. Ciepłota	29. Ciepłota	29. Ciepłota
30. Ciepłota	30. Ciepłota	30. Ciepłota	30. Ciepłota

Anna Ochalek kl.VI

SOLIDARNOŚĆ

"Egzamin z naszej wierności
jest przed nami"

Jan Paweł II

Solidarność to jedna
serce, umysł i ręką zako-
ńczonych w ideach,
które są zdolne
premiować świat na
lepiej."

Ks. Jerzy Popiełuszko

"Nie ma wierności bez
solidarności! Dzisiaj
mijają powłóki: nie ma
solidarności bez miłości - dlatego
nie ma przyszłości ani dla
i Narodu."

Jan Paweł II

Barbara Gierut kl. 1

SOLIDARNOŚĆ

LEKCJA WOLNOŚCI

Gabriela Matyasik kl.VI

Dominika Krupka
MY WOLNI POLACY

Ach, my Polacy! W wolnej Polsce żyjemy.
Robimy, co chcemy!
Często zapominamy, co swoim przodkom zawdzięczamy.
Lecz nadszedł czas, aby docenić ich zasługi,
o Solidarności głośno zacząć mówić i dumnymi z nich być!
Musimy spłacić Wolności długi.
Musimy, bo oni nasz kraj z komunizmu wyzwolili.
Do pierwszych wolnych wyborów doprowadzili.
W tym roku ich 25-lecie obchodzimy .
Doceniamy ich działanie,
więc teraz my o los Polski będziemy mieli staranie.

Karolina Winiarska
WITAJ, WOLNOŚCI!

Witaj Wolności! Witaj Narodzie!
Coś trwał przez lata w czerwonym chłodzie!
Solidarności ludu i przodkom chwała!
Że dziś Ojczyzna wolną się stała!

Po dniach ciemństwa, rozruchów i sporów
Ruszył Naród do wolnych wyborów!
By na zawsze zatrzaskać wrota
Tyрани spod znaku sierpa i młota!

Niech jak pąk róży pięknie rozkwita
Polska wyśniona, Rzeczpospolita!
Niech już na zawsze na Polski tronie
Króluje Biały Orzeł w koronie!

Naród, który nie pamięta swojej historii, nie ma także swojej przyszłości.

(Jan Paweł II)

Trudna droga do wolności

Rok 1918 przyniósł Polsce wyczekiwaną przez lata zaborów niepodległość, ale nie na długo. Już 1 września 1939 r. Niemcy rozpoczęły atak, a kilkanaście dni później do Polski wkroczyła Armia Czerwona. Po zakończeniu II wojny światowej państwo polskie nie było suwerenne, rządy sprawowali komuniści.

Czym był komunizm? Dlaczego do niego doszło?

Komunizm w Polsce po raz pierwszy pojawił się pod koniec II wojny światowej, kiedy Armia Czerwona w 1944 r. wkroczyła do Polski. Na konferencjach w Jałcie i Poczdamie ustalono, że Polska pozostanie pod wpływami Związku Radzieckiego. Tak rozpoczęło się powolne i mozolne budowanie aparatu komunistycznego w Polsce. Powołano policję polityczną (SB – Służba Bezpieczeństwa). Urząd ten zajmował się tropieniem i aresztowaniem przeciwników politycznych w Polsce. Władza, która podporządkowała sobie administrację, podlegała ścisłym rozkazom z ZSRR. Rozpoczęto wprowadzanie systemu propagandowego komunizmu do szkół, język rosyjski stał się obowiązkowy. Rząd wprowadził monopolistyczną gospodarkę, upaństwowił ją i podporządkował partii.

Budowa państwa polskiego na wzór Związku Radzieckiego była planem Stalina, który opracował go już na długo przed końcem wojny. Polska w sidłach komunistycznych coraz bardziej pogrążała się w biedzie i kryzysie. Powołano nowy rząd na czele z Józefem Cyrankiewiczem z Polskiej Partii Socjalistycznej, który popierał komunistyczne rozwiązania w stosunku do Polski. Na prezydenta został wybrany jedyny kandydat, Bolesław Bierut. Rozpoczęła się ostra sowietyzacja Polski. Polscy komuniści wspólnie z sowietami przystąpili do budowy aparatu komunistycznego w Polsce, aresztowano żołnierzy Armii Krajowej. Rozpoczęto otwartą walkę z Kościołem, kiedy prymasem został Stefan Wyszyński. Jednak wszystkie działania wymierzone przeciw księżom, fałszywe oskarżenia, aresztowania, umacniały wpływ Kościoła w społeczeństwie. Kościół był bowiem instytucją chroniącą wartości narodowe.

Komunizm narzucony Polsce siłą po II wojnie światowej nie spotkał się z aprobatą polskiej społeczności. Pierwsze oznaki niezadowolenia pojawiły się w 1956 r. W Poznaniu w Zakładach im. H. Cegielskiego rozpoczął się strajk robotników. Stutysięczną manifestację żądającą „chleba i wolności” brutalnie stłumiono (śmierć poniosło 75 osób, ok. 800 zostało rannych). Później w marcu 1968 r. wystąpili studenci. Pretekstem do demonstracji w Warszawie było zdjęcie z afisza antyrosyjskiego przedstawienia „Dziadów” A. Mickiewicza. W grudniu 1970 r. falę strajków i demonstracji w Gdańsku i Szczecinie wywołały wprowadzone przez rząd podwyżki o 20% cen na artykuły spożywcze. W wyniku starć zginęło 45 osób, 1164 zostało rannych, 277 aresztowano. Grudniowe wydarzenia doprowadziły do rezygnacji ze stanowiska I sekretarza PZPR Władysława Gomułki, a jego następcą został Edward Gierek. W latach siedemdziesiątych zaczął się uwidaczniać coraz ostrzejszy kryzys. W czerwcu 1976 władze znów podwyższyły ceny(mięsa o 69% i cukru o 100%), co wywołało zamieszki w kraju. Wprowadzono kartki na cukier

W 1980 r. władze komunistyczne po raz kolejny po cichu zdecydowały się na podwyżki cen, co wywołało protesty w Stoczni Gdańskiej. Na czele strajku stanął Lech Wałęsa, przedstawiając 21 postulatów m.in. utworzenia wolnych związków zawodowych. W sierpniu 1980 roku zostały podpisane porozumienia władz ze strajkującymi w Szczecinie, Gdańsku i Jastrzębiu. Władze zgodziły się na rejestrację Niezależnego Samorządnego Związku Zawo-

dowego „Solidarność”. Na takie rozwiązanie wpłynęła m.in. opinia międzynarodowa - stanowisko Watykanu i Waszyngtonu. Warto dodać, że wybór w 1978 r. na papieża Karola Wojtyły był nie na rękę władzy państwowej, natomiast społeczeństwu przyniósł wielką radością. Już bowiem podczas pierwszej pielgrzymki do Polski w 1979 roku Jan Paweł II wyzwolił w Polakach pragnienia wolności.

W latach 80-tych władze konsekwentnie zwalczały działaczy „Solidarności”, a narastające konflikty były przyczyną akcji strajkowych. Pogarszająca się sytuacja gospodarcza w kraju doprowadziła do zwoływania marszy głodowych. Artykuły codziennego użytku były racjonowane, a ich dostawy często nie wystarczały na pokrycie przydziałów kartkowych. W sklepach były pustki na półkach. Przed dostawą towaru ustawiały się długie kolejki. Ludzie stali dzień i noc, dosłownie za wszystkimi produktami, nie tylko żywnością. Ciężko było zdobyć materiały budowlane, sprzęt AGD, odzież, a nawet papier toaletowy. W całym narodzie rosły niezadowolenie i frustracja. Atmosfera stawała się coraz bardziej napięta.

13 grudnia 1981 r. premier, I sekretarz KC PZPR, generał Wojciech Jaruzelski ogłosił stan wojenny. Na ulice miast Polski wyprowadzono czołgi oraz pojawiły się liczne patrole milicji i wojska, telefony przestały działać, rozpoczęły się aresztowania wśród działaczy „Solidarności”. Zawieszono działalność organizacji społecznych, zaostrożono cenzurę, zamknięto granice, wprowadzono godzinę milicyjną, radio i telewizja nadawały tylko jeden program. O zaprzestanie rozlewu polskiej krwi zaapelował wtedy papież Jan Paweł II, a prezydent USA Ronald Reagan nałożył na Polskę sankcje ekonomiczne.

Mimo drastycznego ograniczenia praw obywatelskich opozycja nie zaprzestała działalności. Do najtragiczniejszych wypadków doszło na Śląsku - w kopalni „Wujek”, gdzie podczas protestu zginęło 9 górników. W zakładach pracy organizowano zbiórki pieniężne na rzecz represjonowanych. Ważną rolę w podtrzymywaniu ducha Polaków odegrał także ks. Jerzy Popiełuszko. Msze św. za ojczyznę odprawiane przez tego duszpasterza „Solidarności” w Warszawie dostarczały głębokich przeżyć religijno-patriotycznych. 19 października 1984 r. ks. Popiełuszko został bestialsko zamordowany przez funkcjonariuszy MSZ.

Stan wojenny oficjalnie zniesiono 22 lipca 1983, ale kryzys gospodarczy w kraju wciąż się pogłębiał. Duże znaczenie dla narodu w tym trudnym okresie miały dwie pielgrzymki Jana Pawła II do Polski (1983, 1987). W swoich homiliach Ojciec Święty niejednokrotnie odwoływał się do „Solidarności”, nadając międzynarodową rangę polskiemu ruchowi społecznemu. Kluczowym elementem wpływu papieża na upadek komuny stało się poparcie, jakiego udzielił wtedy ludziom „Solidarności”. Z perspektywy czasu, jednoznacznie stwierdzić można, iż bez Jana Pawła II komunizm prawdopodobnie nie upadłby tak wcześnie, może nawet jeszcze i dziś żylibyśmy w tamtym systemie.

Dopiero pod koniec lat osiemdziesiątych oficjalnie uznano, że Polacy nie zgadzają się z reżimem komunistycznym. Dodatkowo do niezadowolenia przyczyniła się bieda, ubóstwo i kryzys gospodarczy, do którego doprowadził ustrój komunistyczny. Brak podstawowych środków do życia i fatalny stan gospodarki zmusił Polaków do refleksji nad obecnym systemem. Przedstawiciele władzy, ówczesny minister Czesław Kiszczak, oraz środowisk opozycyjnych związanych ze „Solidarnością”, w szczególności Lech Wałęsa, zdecydowali się zasiąść do rokowań w celu dokonania zmiany ustroju politycznego i gospodarczego Polski.

Obrady te nazwano obradami Okrągłego Stołu, co miało symbolizować równość stron i dobrą wolę osiągnięcia kompromisu. Uczestniczyło w nich kilkaset osób ze strony rządowej i opozycyjnej. Rokowania rozpoczęły się 6 lutego 1989 roku. Podczas obrad uzgodniono szereg fundamentalnych zmian ustrojowych. Ustalono wolność powoływania i działania partii politycznych i związków zawodowych, wolność słowa, demokratyczne wybory władz, wolny rynek i zrównanie własności państwowej z prywatną.

Uczestnicy obrad porozumieli się co do tego, że powołane zostaną nowe władze państwowe - senat i prezydent, jak również, że odbędą się częściowo wolne wybory do parlamentu. W porównaniu z dotychczasowym ustrojem państwa były to więc zmiany zasadnicze, a ponadto dokonane w sposób bezkrwawy. Obrady zakończono porozumieniem z 5 kwietnia 1989 roku. Większość społeczeństwa przyjęła te zmiany przychylnie. Porozumienie to umożliwiło wygranie przez opozycję wyborów 4 czerwca 1989 roku oraz przejście przez nią władzy i utworzenie pierwszego powojennego niekomunistycznego rządu premiera Tadeusza Mazowieckiego.

Jak widać z historii, komunizm w Polsce zbierał bardzo krwawe żniwa i dopiero obrady Okrągłego Stołu zapoczątkowały przemiany w kierunku demokracji, otwierając nowy rozdział w dziejach naszego kraju. Pod wpływem wydarzeń międzynarodowych w kraju zachodziły kolejne zmiany. I na progu XXI wieku Polska dołączyła do rodziny państw suwerennych.

Dziś wielu starszych ludzi wspomina komunizm jako czas biedy. Można też spotkać takich, którzy mówią: „Nie było jak za komuny”. Ale czy rzeczywiście tamte czasy były lepsze? Wystarczy posłuchać opowieści ludzi, którzy przeżyli tamten koszmar, a odpowiedź nasuwa się sama. Cieszymy się, że komuniści nie zniszczyli tożsamości narodowej naszych przodków, bo dzięki nim możemy być dzisiaj Polakami. Pamiętajmy o wszystkich bohaterach, którzy walczyli o wolność!

Kinga Węgrzyn